

5. Gulina O. Pochemu Evrosoyuz ne mozhet reshit' problemu bezhtentsev / Carnegie.ru, 2015 [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://carnegie.ru/2015/09/01/ru-61169/ifi3>.

6. Alexe D. Germany calls for sanctions against EU states that reject refugee quotas / New Europe. – 2015. – September [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://neurope.eu/article/germany-calls-for-sanctions-against-eu-states-that-reject-refugee-quotas/>.

7. Saving Schengen: discussing the options / Policy Dialogue – 2 June 2016 // European Policy Centre, 4 p.

Gasparyan A. L., PhD candidate of the Chair of International Relations and Foreign Policy of the Institute of International Relations of Kyiv National Taras Shevchenko University (Ukraine, Kyiv), argamjan@ukr.net

Impact of migration issues on the German security policy

Impact of migration issues on the security policy of Germany is researched. The reasons of intensification of migration flows in the contemporary world are analyzed. The features of the EU's policy in regard to resolving of migration crisis are examined. At the same time the author draws attention to the diverse interests in solving migration problems on the part of the EU Member States. Nevertheless the EU Member States facing the necessity of reforming the Common European Asylum System as well as creating an effective EU external borders controllers. All these initiatives are fully supported by the German officials. In addition, attention is drawn to the fact that making a Common European Migration Strategy will show the possibility to cooperate in a constructive way at EU level as a whole even in the case of Brexit. Furthermore, the author proposes the possible solutions of migration problems. It is noted, that under the influence of fluctuations and the growing threats in the security environment Germany is forced to review its security policy. It's reflected in the strategic documents on the foreign and security policy of Germany. Overall, the set of challenges and threats enhance the role of Germany as a security player on international arena, thus changing German foreign policy priorities.

Keywords: migration issues, Germany, security, foreign security policy, refugee crisis.

Гаспарян А. Л., аспирант кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики, Інститут міжнародних відносин Київського національного університету ім. Тараса Шевченка (Україна, Київ), argamjan@ukr.net

Влияние миграционных проблем на политику безопасности ФРГ

Исследуется влияние миграционных проблем на политику безопасности ФРГ. Анализируются причины активизации миграционных потоков в современном мире. Рассматриваются особенности политики ЕС по вопросу урегулирования миграционного кризиса. При этом акцентируется внимание на разной степени заинтересованности в решении общих проблем со стороны стран-членов ЕС. Несмотря на это страны-члены ЕС стоят перед необходимостью формирования унифицированной общеевропейской системы предоставления убежища и защиты внешних границ Союза, что полностью поддерживается немецким руководством. Предлагаются пути решения миграционной проблемы. Констатируется: под влиянием изменений и растущих угроз в среде безопасности ФРГ вынуждена пересмотреть свою политику безопасности, что находит отражение в нормативных документах по вопросам германской внешней политики и политики безопасности. В целом, проблемы безопасности повышают роль ФРГ, как игрока в сфере безопасности, изменяя, таким образом, немецкие внешнеполитические приоритеты.

Ключевые слова: миграционные проблемы, ФРГ, безопасность, внешняя политика безопасности, проблема беженцев.

УДК 327:304.4(4–672СС)

Граціотова В. І.,
аспірантка кафедри історії та світової політики,
Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова
(Україна, Одеса), vitigf@rambler.ru

РАДИКАЛІЗАЦІЯ ЄВРОПИ: ЗБІЛЬШЕННЯ ПОПУЛЯРНІСТІ ПРАВИХ РАДИКАЛІВ У ФРАНЦІЇ ТА НІМЕЧЧИНІ

Розкриваються закономірності підвищення популярності праворадикальних партій у Німеччині та Франції на фоні невдалої політичної практики мультикультуралізму та еміграційної кризи. Насьогодні, специфіка національної ідентичності та цінностей в сучасній Європі у великій мірі пов'язана з підвищенням популярності правих партій у ЄС, зокрема у Франції та Німеччині. Незважаючи на здебільшого популістські лозунги, все ж праві партії Німеччини та Франції дають певну відповідь на сучасні виклики часу, які полягають у збереженні традиційних для європейців цінностей та інститутів. Тому,

процес радикалізації населення Європи допоможе перевірити на відповідність характерного досі для нього ліберально-демократичному світогляду; реальним світоглядним настановам сучасності.

Ключові слова: націоналізм, національна ідентичність, міграційні процеси, глобалізація, мультикультуралізм, праві політичні партії Німеччини та Франції.

«Кого турбує культура Заходу, той повинен сам про цю культуру турбуватися»

Ангела Меркель.

Дивлячись на ці аспекти, сформулюємо мету. **Мета** статті: розкрити закономірності підвищення популярності праворадикальних партій у Німеччині та Франції на фоні невдалої політичної партії мультикультуралізму та еміграційної кризи.

Виходячи з мети статті, ми ставимо перед собою наступні **завдання**:

1. Розкрити специфіку національної ідентичності та цінностей в сучасній Європі.
2. З'ясувати, як пов'язані специфіку національної ідентичності та цінностей в сучасній Європі з підвищенням популярності правих партій у ЄС, зокрема у Франції та Німеччині.
3. Розкрити популістську суть діяльності сучасних правих партій у Франції та Німеччині.
4. Виявити закономірність між невдалою політикою мультикультуралізму та підвищенням популярності правих партій.
5. З'ясувати, яку відповідь на сучасні виклики часу можуть дати праворадикали.

Головною метою створення Євросоюзу було прагнення країн регіону подолати націоналізм, який призвів континент до двох руйнівних світових війн у ХХ столітті. Прецедентною була успішна спроба нівелювання національної ідентичності на користь однієї, спільної, європейської. Однак події і процеси, що відбуваються у ХХІ столітті як на самому європейському континенті, так і в світі в цілому, дають додаткові аргументи на користь тези, що у глобалізації та інтеграції є зворотній бік: деконструкція і фрагментація, відродження регіональної ідентичності, етнізм та націоналізм.

Сьогодні Європа зіткнулася з міграційною кризою. Цей феномен супроводжується поступовим приходом до влади націоналістичних опозиційних партій, які критикують існуюче міграційне законодавство та граючи на почутті зневіри в ефективності дій влади, щодо врегулювання міграційної кризи, заробляють авторитет в електораті.

Проблематика мультикультуралізму, зокрема, політичної практики мультикультуралізму в Європі є досить вивченою зарубіжними та вітчизняними політологами, соціологами, міжнародниками, філософами та істориками. Зокрема, аспекти мультикультуралізму вивчали В. А. Ачкасов, В. Васильєв, К. С. Гаджiev, Д. А. Мініна та інші, серед зарубіжних дослідників у цій статті ми приділяємо увагу Т. Саррацину, Ю. Хабермасу, П. В'ялю та іншим. В цій статті ми вивчаємо проблематику мультикультуралізму в контексті підвищення популярності правих партій в ЄС, зокрема у Франції та Німеччині.

Національна ідентичність є дієвим і міцним механізмом вкорінення індивіда в соціальній дійсності, і процеси глобалізації зовсім не означають вихід індивіда з поля національного. В разі виникнення загроз національній ідентичності (наприклад, сучасний наплив мігрантів в ЄС) національно байдужі громадяни світу перетворюються на націоналістів [5].

Згідно з опитуваннями, від 15% до 20% німецьких респондентів підтримують ідеологію правого екстремізму,

приховані симпатії цим ідеям приписуються 40% представників середнього класу Німеччини [2, с. 60]. 50% жителів Німеччини побоюються ерозії національної ідентичності, підвищення податків, за рахунок яких держава буде забезпечувати добробут переселенців. Тому 71% німців підтримали ідею будівництва на кордонах ФРН так званих транзитних зон – приміщень для розміщення мігрантів, які під час перебування в ангарах з парканами і колючим дротом чекатимуть рішення про надання їм статусу біженця [18].

Таку ціннісну трансформацію підсилює спочатку інтерес до національного, що згодом призводить до зміцнення національної ідентичності, консервативних поглядів, але в деяких випадках до агресивного націоналізму. Подібну ситуацію дуже точно характеризує російська аналітик Т. Савицька: «Аналізуючи культурно-політичний ландшафт сучасності, не можна не визнати сферу етнічного областю підвищеного ризику...» [6].

На думку німецького філософа та соціолога Ю. Хабермаса, в національній свідомості європейців наявна напруга між універсалістськими ціннісними орієнтаціями правової держави і демократією, з одного боку, і партикуляризмом нації, що відмежовує себе від зовнішнього світу, з іншого [9, с. 119–120].

Поки політичні лідери держав ЄС, як і раніше, виходячи з національних інтересів, домовляються з приводу випровадження більшої частини новоприбулих мігрантів з території Західної Європи, рівномірного розселення біженців по всім країнам ЄС, призупинення потоку мігрантів та адаптації законодавчої системи до нових соціальних та економічних реалій, мільйони громадян, представників середнього класу, які не цікавляться спорами європейських політиків і інтелектуалів, шукають і будуть шукати вихід не стільки в антиглобалістській боротьбі, скільки в традиційних ксенофобії, націоналізмі, расизмі або ізоляціонізмі. Відображенням цього є заворушення у Франції стосовно несприйняття нового трудового кодексу і недовіра до партнерства Німеччини з Туреччиною. Консультації канцлера Німеччини з Президентом Туреччини не сприймаються як багатообіцяючі, так як 68% німців не вважають Р. Ердогана надійним партнером [2, с. 59].

Конфлікти між культурами і цивілізаціями помітно проявляються «на місцях», де муніципальна влада йде на радикальні кроки, в тому числі припинення оренди з етнічними німцями і їх виселення з квартир з метою термінового розселення біженців. Правова база виявилася недосконалою або суперечливою щодо прав власника і громадянина. Лише 8% німців впевнені в наявності серед біженців висококваліфікованих кадрів. Виникненням проблем в школах стурбований 61%, перевантаженням соціальної системи 64% і накопиченням конфліктного потенціалу між приїжджаними і етнічними німцями 63% німецьких респондентів [21].

Наразі, міграційна криза повернула у свідомість населення соціальні фобії перед чужинцями. Більше тисячі мігрантів, які тимчасово зупинилися в німецькому місті Кельн, в новорічну ніч, з 31 грудня на 1 січня 2016 року на привокзальній площі в один момент змінили ставлення майже всієї країни до мігрантів: більш ніж 100 зафіксованих спроб сексуальних домагань і пограбувань тільки на одній площі. Ніколи в новітній час жителі Німеччини (країни, яка є прикладом соціального і

політичного устрою для всього європейського континенту) не стикалися в таких масштабах з неорганізованим натовпом приїжджаних чоловіків [8, с. 262].

З поширенням європейської міграційної кризи, зростає і популярність націоналістичних партій. Рух ПЕГІДА «Патріотичні європейці проти ісламізації Західної Європи», що виник на території колишньої НДР, фіксує промахи влади і продовжує проводити акції протесту [14; 15; 16; 19].

У лютому 2013 року в ФРН була створена нова партія «Альтернатива для Німеччини», яка є близькою, з точки зору бачення рішення міграційної кризи ультраправій Націонал-Демократичній партії Німеччини (НДП), хоча формально і дотримується більш помірних позицій. На думку німецького політолога Вернера Патцельта, члени цієї партії, а саме колишній член ХДС Бернд Лукке, а також його ідейний союзник, німецький юрист, журналіст і політик Александр Гауланд, які і створили «Альтернативу для Німеччини», реалізували свою необхідність висувати праві ідеї, які особливо блокувалися в ХДС після зближення християнських демократів під керівництвом Ангели Меркель з Соціал-демократичною партією Німеччини [11].

На виборах в ландтаг землі Бранденбург, що відбулися у вересні 2014 року, партія отримала 12,2% голосів, в ландтаг Тюрінгії – 10,6%, в ландтаг Саксонії – 9,7%. Партія представлена також в Європарламенті [12]. Рейтинг «Альтернативи» піднявся до 10% порівняно з рейтингом у 2014–2015 роках, що при збереженні ситуації не виключає подолання обов'язкового п'ятивідсоткового бар'єру і прориву партії на виборах в Бундестаг у 2017 році [2, с. 60]. В середині квітня 2016 року Беатрікс фон Шторх – нинішній лідер «Альтернативи для Німеччини» дала інтерв'ю «Франкфуртер альгемайне цайтунг», в якому заявила: іслам абсолютно чужий для середнього європейця. Іслам є «несумісною з конституцією політичною ідеологією» [10]. Згідно з останніми опитуваннями, за них готові проголосувати від 12% до 14% виборців [18].

Також не є випадковими електоральні та політичні досягнення праворадикального «Національного фронту» у Франції. Політики «Національного фронту» встановлюють прямий зв'язок між міграційною кризою і частими терористичними актами в країні, що значно підвищило їх електоральну популярність. Навіть якщо радикальна позиція Національного фронту іноді мотивується економічними причинами, все ж їх головна концепція полягає в опозиції між французьким суспільством і представниками інших рас і культур. Національний фронт зображує іммігрантів, особливо мусульман, як пряму загрозу національній безпеці Франції. Крім традиційних звинувачень на адресу іноземців та іммігрантів, їх політична пропаганда тепер спрямована проти неефективного центрального уряду, «брюссельської бюрократії» і вимагає політичного відокремлення процвітаючих «своїх» регіонів від бідних, які, на їхню думку, живуть за чужий рахунок [1].

Марін Ле Пен, президент партії, запевняє, що «Національний фронт» – це «компас по ісламському фундаменталізму, який набирає оберти через безконтрольні імміграції» та обіцяє поставити ісламський радикалізм «на коліна», якщо здобуде перемогу в президентських перегонах [23]. На виборах в Європарламент в травні

2014 року рейтинг Ле Пен досяг 28% проти 25% у колишнього президента Н. Саркозі і 16% у чинного президента Ф. Олланда [12].

Окремі члени «Національного фронту» виявляють ще більшу ненависть до іммігрантів і ще агресивніше борються за електорат ніж лідер їх партії. Так, Жан-Бернар Формі, кандидат в комуни Лорг на муніципальних виборах у 2013 році, написав на своїй сторінці в Фейсбук наступне: «Молитися на вулицях, дотримуватися халалу, відмовитися від свинини, (...) Поки Національний фронт не при владі, такими будуть ваші обов'язки» [24].

Тож, зростання популярності праворадикальних настроїв у Франції і Німеччині вже не є загрозою, це вже дійсність, процес, що почав набирати оберти.

Все більший вплив праві партії набувають і в Європарламенті. Відчутний підйом їх рейтингів відбувся на виборах складу Європарламенту в травні 2014 року. Так, французький Національний фронт отримав 24,85% голосів, тоді як правляча у Франції Соціалістична партія зайняла третє місце, набравши 13,98%, а найбільша французька опозиційна партія Союз за народний рух з 17,90% голосів – на другому. Значний підйом рейтингів правих партій Німеччини в Європарламенті при збереженні нинішнього положення чи навіть поглиблення міграційної кризи не доведеться чекати довго. Результати виборів в Європарламент 2014 року можна розглядати як прояв пошуку частиною європейців альтернативного шляху розвитку. Цей шлях протиставляється лібертаризації традиційної демократії, на політичну арену починають виходити сили, які сприяють підриву фундаментальних цінностей, традицій, інститутів західної Європи [3, с. 129].

Виходячи з вищесказаного, наразі актуальними питаннями є якими можуть бути наслідки для Західної Європи і світу в цілому, якщо праворадикальні партії стануть легітимними в світовій політиці, якщо їм вдасться прийти до влади і втілити в життя свої ідеї? Що необхідно зробити, щоб запобігти вкоріненню правих ідей та зберегти ліберально-демократичні погляди, дати прогресивну відповідь на новітні виклики глобалізованого світу?

Очевидно, що тенденція зростання прихильності електорату ЄС правим партіям, зокрема Франції та Німеччини, свідчить про зростання невдоволення рішеннями, прийнятими теперішньою владою – євросоюзовниками в Брюсселі. Не буде перебільшенням стверджувати, що націоналізм в найближчому майбутньому може витіснити демократичні надбання європейського суспільства за минуле століття. Слідом за цим процесом, на думку білоруської дослідниці міжнародних відносин Д. А. Мініної, слідує сепаратистські настрої [4]. Дійсно, можна погодитися з дослідницею, на думку якої антисистемні тенденції і процеси за певних умов можуть стати загрозою єдності Євросоюзу [4].

Проаналізувавши впливові праві партії Німеччини і Франції доходимо до висновку, що важливо з'ясувати глибинну суть феномену збільшення електорату правих партій, яка полягає в тому, що імміграція зачіпає не тільки суто економічну, але також демографічну, соціокультурну, конфесійну, політико-культурну та інші сфери суспільного життя, саму ідентичність приймаючих країн.

Зростають побоювання людей перед обличчям нових і чужих для них стилів життя, релігійних і культурних норм, поведінкових стереотипів і т.д. Все більш наполегливими стають заклики «прокинутися» і нарешті задуматися, які

наслідки для суспільства може принести масова імміграція. Особливо показовою в зв'язку з цим виявилася книга члена Соціал-демократичної партії Німеччини, члена ради директорів Бундесбанку Т. Саррацина «Німеччина: самоліквідація», присвячена проблемам імміграції та її наслідків для майбутнього країни і Європи в цілому. Основна ідея книги полягає в тому, що через турецьку та арабську імміграцію ФРН біднішає, втрачає національну ідентичність і національну самосвідомість. «Я не хочу, – писав Саррацин, – щоб в країні моїх предків і моїх онуків ритм життя задавали муєдзини, населення розмовляло турецькою і арабською, а жінки носили хіджаби» [7, с. 14].

Треба відмітити, що зростання впливу неоправих в значній мірі визначається і тим, що консервативні партії вже не задовольняють виборців, що традиційно голосували за них. За останні десятиліття в програмних установках консервативних партій та загалом, в ідеології консерватизму, як одного з головних течій сучасної суспільно-політичної думки, відбулися зміни.

Ідеологізація, або реідеологізація, консерватизму виражається в захисті його представниками принципів вільних ринкових відносин, індивідуалізму, вільної конкуренції, критиці державного втручання, «держави добробуту», соціальних реформ і т.д. Спостерігається зближення консерватизму з лібералізмом у партійній системі ЄС. При цьому, на думку російського історика та політолога К. С. Гаджиева, в реальній політиці неоконсерватори визнають неможливість демонтажу механізмів державного регулювання і повернення до системи, цілком заснованої на принципах вільного ринку [3].

Таким чином, спостерігається втрата прозорості у програмних поглядах владної верхівки ЄС та її неспроможність задовольнити інтереси виборців, що прямо або опосередковано звинувачують владу в виникненні кризи з мігрантами та необхідності змінювати усталений хід життя середнього жителя Старої Європи.

Через поступове злиття ідеологій, націленість на глобалізм, толерантність та мультикультуралізм у всіх сферах життя населення, частина електорату консервативних партій та ті, яких безпосередньо торкнулися проблеми співіснування з мігрантами та біженцями, змінили свої електоральні настрої. Аритмія системи державного управління при розробці різних схем облаштування мігрантів, неспроможність влади швидко вирішити проблеми, які виникли на ґрунті збільшення потоку мігрантів так як вважає за потрібне електорат: закрити кордони, виводити економічно неспроможних до існування у Німеччині та Франції мігрантів і т.д., стимулює ерозію традиційних партій, акумулюючи гримучу суміш радикалів та дає їм шанс голосно заявити про себе. Вони цим шансом вміло скористалися, проявляючи рішучість у діях та заявак як «Національний фронт» та гнучкість як «Альтернатива для Німеччини», в якій ретельно підбираються кандидати в залежності від уподобань виборців у кожній конкретній землі, та спостерігається неймовірна «гнучкість» передвиборної програми, що є відкрито націоналістичною на сході країни і типово консервативною на заході [11].

Відповідаючи на питання якими можуть бути наслідки легітимізації в світовій політиці праворадикальних партій, на нашу думку, є загроза як мінімум порушення прав людини, а також підрив ліберальної демократії і усталеної

партійної системи. Наслідками також можуть стати неонацистські, ксенофобські, расистські, екстремістські ідеї і вимоги різних угруповань правих радикалів.

Вже зараз мають місце регулярні підпали місць розміщення переселенців, масові бійки за участю мігрантів і німців, бійки між мігрантами в Берліні, замах на життя кандидатки на пост обер-бургомістра Кельна Генріетте Рекер, яка займалася розміщенням вимушених переселенців [22]. Все це однозначно вказує на закріплення тривожних явищ.

Разом з тим необхідно зазначити, що зростання популярності правих партій свідчить і про те, що частина німецького і французького населення, дійсно зацікавленої в пошуках адекватних відповідей на нові, перш за все внутрішньополітичні виклики, прагне захистити традиційні для європейців цінності та інститути. Відмова від традиційних цінностей і інститутів розглядається ними як головна причина всіх негативних явищ і процесів в сучасному світі. Безперечно, цілий пласт цінностей, ідей і позицій сучасних правих може служити противагою різного роду новітнім рухам, які, підривають базові засади і інститути всієї європейської цивілізації [3].

Таким чином, зростання національної самосвідомості, різних форм фундаменталізму, прихильність традиційним, релігійним цінностям можна вважати зворотнім боком глобалізації. Якщо глобалізація сприяє розмиванню національно-державних кордонів, і, відповідно, національної ідентичності, фрагментація, навпаки, стимулює відродження, у всякому разі, у свідомості людей, уявних кордонів: регіональних, етнічних, конфесійних, культурних, мовних та інших. На думку російського дослідника А. В. Попова, чим більше актів насильства над національним відбувається, тим більше в ньому агресії [5]. Реакційність сучасних національних проявів є результатом множинних впливів, частина з яких породжена недосконалістю моделі європейського мультикультуралізму, з якої випливає крах політики мультикультуралізму та невдала політична практика мультикультуралізму.

Розмірковуючи над питанням, що необхідно зробити, щоб запобігти вкоріненню правих ідей та зберегти ліберально-демократичні погляди, дати прогресивну відповідь на новітні виклики глобалізованого світу, відповіддю на нашу думку, є пошук ефективної моделі мультикультуралізму. Такої, яка б включала в себе не тільки рівень групи, спільноти, а і індивідуальності кожного, хто проживатиме в Західній Європі.

У цьому контексті, зростання популярності правих партій є тимчасовою, але закономірною і навіть позитивною тенденцією розвитку політичної системи і, ширше, суспільства Старої Європи, через очевидно присутню в ній пасіонарну складову. Дійсно, в основі нинішньої правої ідеології лежить переконання в наявності кризи сучасної європейської цивілізації, що базується на іудео-християнській традиції, цінностях та ідеях традиційного лібералізму, консерватизму, соціал-демократії та марксизму. На нашу думку, саме представники правих партій взяли постмодерний філософський висновок про наявність кризи самого способу життя європейців, про необхідність змін та переосмислення відповідей на основоположні питання людства «хто ми є?», «які ми?» та «куди ми йдемо?» і донесли його до широкої громадськості. Як стверджував, наприклад, представник

французьких правих П. В'ял, буржуазне суспільство споживання, в якому система цінностей цілком будується на економіці, поступово занурила людей у стан духовної бідності [20, с. 15].

Висновки. На нашу думку, радикалізація Європи, з одного боку, призводить до тривожних наслідків: росту націоналізму та ксенофобії, а з іншого, – спонукає до позитивних зрушень у суспільстві, усвідомлення існуючих в ньому проблем та пошуку виходу з ситуації, що склалася. Яка з цих двох тенденцій візьме гору – покаже час, а саме найближчі вибори до Європарламенту 2017 року. Однозначно, можна сказати, що процес радикалізації населення Європи допоможе перевірити на відповідність характерного досі для нього ліберально-демократичному світогляду, реальним світоглядним настановам сучасності.

Тому специфіка національної ідентичності та цінностей в сучасній Європі у великій мірі пов'язана з підвищенням популярності правих партій у ЄС, зокрема у Франції та Німеччині.

Програми правих партій Німеччини та Франції та заяви їх членів мають популістську суть, завдяки якій вони легко завойовують прихильність все більшого числа населення. В цьому їм також допомагає нерішучістю у прийнятті рішень для вирішення міграційної кризи нинішня влада, крах політики мультикультуралізму та невдала політична практика мультикультуралізму. Незважаючи на здебільшого популістські лозунги, все ж праві партії Німеччини та Франції дають певну відповідь на сучасні виклики часу, які полягають у збереженні традиційних для європейців цінностей та інститутів.

Перспективою подальших досліджень у даному напрямку є пошук ефективної моделі мультикультуралізму. Такої, яка б включала в себе не тільки рівень групи, спільноти, а й індивідуальності кожного, хто проживатиме в Західній Європі.

Список використаних джерел

1. Ачкасов В. А. Массовая иммиграция: «бич нашего времени» или...? // Политэк: Политическая экспертиза: Альманах. – СПб., 2005. – Вып.3. – С.124–140.
2. Васильев В. Миграция как благо и обуза для Германии // Международная жизнь. – 2016. – №3. – С.58–70.
3. Гаджиев К. С. О новой правой альтернативе // Свободная мысль. – 2015. – №5. – С.127–138.
4. Минина Д. А. Анти-иммиграционная политика партий «Истинные финны» и «Национальный фронт» // Juvenis scientia. – 2016. – №2. – С.161–164.
5. Попов А. В. Мультикультурализм и национальная идентичность в контексте современности // Труды Санкт-Петербургского государственного университета культуры и искусств. Т.199. Публичная политика в социальном пространстве культуры и образования: формирование, развитие / М-во культуры РФ, С. Петерб. гос. ун-т культуры и искусств; под общ. ред. А. С. Тургаева, А. Е. Хренова; ред. сост. П. М. Кайбушева; редкол.: А. Ю. Русаков (отв. ред.) и др. – Санкт-Петербург: Изд-во СПбГУКИ, 2013. – С.73–84.
6. Савицкая Т. Е. Глобализация – 2. (Заметки на полях монографии) // Политические исследования. – 2001. – №5. – С.159–160.
7. Саррацин Т. Германия: самоликвидация: пер. с нем. / Тило Саррацин. – М.: Рид Групп, 2012. – 400 с.
8. Соловьев А. «FLUCHTLINGE» И «GUTMENSCHEN»: отражение темы беженцев в авторской колонке Якоба Аугштайна в SPIEGEL ONLINE // Международная журналистика–2016: турбулентность межгосударственных отношений и медиа: материалы V Междунар. науч.-практ. конф., Минск, 18 февр. 2016 г. / сост. Б. Л. Залесский; под общ. ред. Т. Н. Дасаевой. – Минск: Изд. центр БГУ, 2016. – С.260–271.
9. Хабермас Ю. Историческое сознание и посттрадиционная идентичность. Западная ориентация ФРГ // Политические работы / сост. А. В. Денежкина. – М., 2005. – С.119–120.

10. «Альтернатива для Германии» и ислам: бескомпромиссный подход? От 22.05.2016. – Режим доступа: <http://www.dw.com/ru/%D0%a-19264996>
11. АдГ – новая немецкая «народная партия» или чистые популисты? От 14.03.2016. – Режим доступа: <http://www.dw.com/ru/%a-19112996>
12. Борзяков С. Казус дейли // Взгляд. Деловая газета. 23.05.2014. – www.vz.ru/world/2014/5/23/688175.print.html
13. Борзяков С. Против евро и санкций // Взгляд. Деловая газета. 17.09.2014. – <http://vz.ru/world/2014/9/17/705899.html>
14. В ряде городов Европы акции Pegida закончились столкновениями от 06.02.2016. – Режим доступа: <http://www.dw.com/ru/%D0%B2/a-19031521>
15. Комментарий: Саксония – плохая и хорошая от 23.02.2016. – Режим доступа: <http://www.dw.com/ru/%D0/a-19068012>
16. Праворадикалы прошли шествием по центру Берлина от 13.03.2016. – Режим доступа: <http://www.dw.com/ru/%D0/a-19113478>
17. Правые радикалы устроили беспорядки в Лейпциге от 12.01.2016. – Режим доступа: <http://www.dw.com/ru/%B5/a-18972791>
18. С Меркель не по пути «Expert Online» 13 мая 2016. – <http://expert.ru/2016/05/13/ne-po-puti/>
19. Spiegel Online: В ФРГ резко выросло число сторонников антиисламского движения от 06.02.2016. – Режим доступа: <http://www.dw.com/ru/spiegel-online-%D0%8F/a-19030893>
20. Vial P. Pour une renaissance culturelle. – P.: Copernic, 1979. – 15 p.
21. Willkommenskultur in Deutschland: Entwicklungen und Herausforderungen. Ergebnisse einer repräsentativen Bevölkerungsumfrage in Deutschland. TNS Emnid im Auftrag der Bertelsmann Stiftung. Januar 2015. – 19 p.
22. Augstein J. Gewalt gegen Flüchtlinge. Der Faschismus lebt. 26.10.2015 // <http://www.spiegel.de/politik/deutschland/gewalt-gegen-fluechtlinge-der-faschismus-lebt-kolumne-a-1059574.html>
23. Crise des migrants: L'UE génère antagonismes et conflits entre pays européens. – URL: <http://www.frontnational.com/videos/marine-lepen-sur-le-sujet-brulant-de-la-crise-des-migrants-en-europe/>
24. Fernandez Rodriguez, Laura. «Sur Facebook, le racisme ordinaire du Front National». Libération, 25 octobre 2013. – URL: http://www.liberation.fr/france/2013/10/25/sur-facebook-le-racisme-ordinairedu-fn_942097
11. AdG – novaja nemeckaja «narodnaja partija» ili chistye populisty? Ot 14.03.2016. – Rezhim dostupa: <http://www.dw.com/ru/%a-19112996>
12. Borzjakov S. Kazus dejli // Vzglyad. Delovaja gazeta. 23.05.2014. – www.vz.ru/world/2014/5/23/688175.print.html
13. Borzjakov S. Protiv evro i sankcij // Vzglyad. Delovaja gazeta. 17.09.2014. – <http://vz.ru/world/2014/9/17/705899.html>
14. V rjadje gorodov Evropy akcii Pegida zakonchilis' stolknovenijami ot 06.02.2016. – Rezhim dostupa: <http://www.dw.com/ru/%D0%B2/a-19031521>
15. Kommentarij: Saksonija – plohaja i horoshaja ot 23.02.2016. – Rezhim dostupa: <http://www.dw.com/ru/%D0/a-19068012>
16. Pravoradikaly proshli shestviem po centru Berlina ot 13.03.2016. – Rezhim dostupa: <http://www.dw.com/ru/%D0/a-19113478>
17. Pravye radikaly ustroili besporjadki v Lajpcigje ot 12.01.2016. – Rezhim dostupa: <http://www.dw.com/ru/%B5/a-18972791>
18. S Merkel' ne po puti «Expert Online» 13 may 2016. – <http://expert.ru/2016/05/13/ne-po-puti/>
19. Spiegel Online: V FRG rezko vyroslo chislo storonnikov antiislamskogo dvizhenija ot 06.02.2016. – Rezhim dostupa: <http://www.dw.com/ru/spiegel-online-%D0%8F/a-19030893>
20. Vial R. Pour une renaissance culturelle. – P.: Copernic, 1979. – 15 p.
21. Willkommenskultur in Deutschland: Entwicklungen und Herausforderungen. Ergebnisse einer repräsentativen Bevölkerungsumfrage in Deutschland. TNS Emnid im Auftrag der Bertelsmann Stiftung. Januar 2015. – 19 p.
22. Augstein J. Gewalt gegen Flüchtlinge. Der Faschismus lebt. 26.10.2015 // <http://www.spiegel.de/politik/deutschland/gewalt-gegen-fluechtlinge-der-faschismus-lebt-kolumne-a-1059574.html>
23. Crise des migrants: L'UE génère antagonismes et conflits entre pays européens. – URL: <http://www.frontnational.com/videos/marine-lepen-sur-le-sujet-brulant-de-la-crise-des-migrants-en-europe/>
24. Fernandez Rodriguez, Laura. «Sur Facebook, le racisme ordinaire du Front National». Libération, 25 octobre 2013. – URL: http://www.liberation.fr/france/2013/10/25/sur-facebook-le-racisme-ordinairedu-fn_942097

References

1. Achkasov V. A. Massovaja immigracija: «bich nashego vremeni» ili...? // Politjeks: Politicheskaja jekspertiza: Al'manah. – SPb., 2005. – Vyp.3. – S.124–140.
2. Vasil'ev V. Migracija kak blago i obuza dlja Germanii // Mezhdunarodnaja zhizn'. – 2016. – №3. – S.58–70.
3. Gadzhiev K. S. O novoj pravoj al'ternative // Svobodnaja mysl'. – 2015. – №5. – S.127–138.
4. Minina D. A. Anti-immigracionnaja politika partij «Istinnye finny» i «Nacional'nyj front» // Juvenis scientia. – 2016. – №2. – S.161–164.
5. Popov A. V. Mul'tikul'turalizm i nacional'naja identichnost' v kontekste sovremennosti // Trudy Sankt-Peterburgskogo gosudarstvennogo universiteta kul'tury i iskusstv. T.199. Publichnaja politika v social'nom prostranstve kul'tury i obrazovanija: formirovanie, razvitie / M-vo kul'tury RF, S.Peterb. gos. un-t kul'tury i iskusstv; pod obshh. red. A. S. Turgaeva, A. E. Hrenova; red. sost. P. M. Kajbusheva; redkol.: A. Ju. Rusakov (otv. red.) i dr. – Sankt-Peterburg: Izd-vo SPbGUKI, 2013. – S.73–84.
6. Savickaja T. E. Globalizacija – 2. (Zametki na poljah monografii) // Politicheskie issledovanija. – 2001. – №5. – S.159–160.
7. Sarracin T. Germanija: samolikvidacija: per. s nem. / Tilo Sarracin. – M.: Rid Grupp, 2012. – 400 s.
8. Solov'ev A. «FLUCHTLINGE» I «GUTMENSCHEN»: otrazhenie temy bezhencev v avtorskoj kolonke Jakoba Augstajna v SPIEGEL ONLINE // Mezhdunarodnaja zhurnalistika–2016: turbulentnost' mezhgosudarstvennyh otnoshenij i media: materialy V Mezhdunar. nauch.–prakt. konf., Minsk, 18 fevr. 2016 g. / sost. B. L. Zaleskij; pod obshh. red. T. N. Dasaevoj. – Minsk: Izd. centr BGU, 2016. – S.260–271.
9. Habermas Ju. Istoricheskoe soznanie i posttradicionnaja identichnost'. Zapadnaja orientacija FRG // Politicheskie raboty / sost. A. V. Denezhkina. – M., 2005. – S.119–120.
10. «Al'ternativa dlja Germanii» i islam: beskompromisnyj podhod? Ot 22.05.2016. – Rezhim dostupa: <http://www.dw.com/ru/%D0%a-19264996>

Graciotiva V. I., PhD student Department of History and World Politics Odessa I. I. Mechnikov National University (Ukraine, Odessa) vitigf@rambler.ru

The radicalization of Europe: the increasing popularity of right-wing radicals in France and Germany

This article reveals patterns of increasing popularity of right parties in Germany and France against the backdrop of a failed political practice of multiculturalism and emigration crisis. The specifics of the national identity and values in Europe today largely associated with increasing popularity of right-wing parties in the EU, in particular in France and Germany. Despite the largely populist slogans, yet right-wing parties in Germany and France give a response to the challenges that lie in the preservation of traditional values and institutions in Europe. Therefore, the process of radicalization of the population of Europe will check for compliance still typical for a liberal-democratic ideology, the real worldview of modernity.

Keywords: nationalism, national identity, migration, globalization, multiculturalism, right-wing political parties in Germany and France.

Граціотіва В. І., аспірантка кафедри історії і мирової політики, Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова (Україна, Одеса), vitigf@rambler.ru

Радикалізація Європи: збільшення популярності правих радикалів во Франції і Німеччині

Розкриваються закономірності підвищення популярності праворадикальних партій в Німеччині і Франції на фоні невдачної політичної практики мультикультуралізму та еміграційного кризису. Специфіка національної ідентичності і цінностей в сучасній Європі в більшій ступені пов'язана з підвищенням популярності правих партій в ЄС, в частині во Франції і Німеччині. Незважаючи на те, що лозунги правих партій носять в основному популістський характер, все жє праві партії Німеччини і Франції дають певний відповідь на сучасні виклики в цих країнах, які включаються в спротивлення процесам глобалізації: збереженні традиційних цінностей і інститутів. Тому, процес радикалізації населення Європи допоможе перевірити його на відповідність характерного йому ліберально-демократического мировоззрення, реальним мировоззренческим установкам сучасності.

Ключевые слова: национализм, национальная идентичность, миграционные процессы, глобализация, мультикультурализм, правые политические партии Германии и Франции.
